

Универзитет у Београду
Електротехнички факултет

Комисија за студије II степена

На седници Комисије за студије II степена Електротехничког факултета у Београду, која је одржана 4.9.2018. године, именовали смо Комисију за преглед и оцену мастер рада кандидата дипл. инж. Александра Пајовића, под називом Интеграција оптичких сензора и радара у аутономним возилима. Комисија је прегледала приложени рад и подноси следећи

Извештај

1. Биографски подаци о кандидату

Александар Пајовић рођен је 15.12.1994. године у Београду. Завршио је основну школу „Влада Аксентијевић“ у Београду као вуковац. Након тога уписује „Прву београдску гимназију“, коју завршава са одличним успехом. Паралелно са основном и средњом школом ишао је у школу програмирања за децу „SystemPro“ и учествовао на разним такмичењима из програмирања и математике. Електротехнички факултет уписао је школске 2013/2014. године. Дипломирао је на одсеку за Електронику 2017. године са просечном оценом 8.14. Током студија радио је на пројекту „Balloonera“ заједно са колегама са других смерова, и на основу добијених знања написао дипломски рад. Дипломски рад одбранио је у септембру 2017. године са оценом 10. Дипломске академске – мастер студије на Електротехничком факултету у Београду, на Модулу за Електронику уписао је у октобру 2017. године.

2. Опис и организација рада

Мастер рад кандидата садржи 42 стране текста, заједно са сликама и списком литературе. Рад је подељен у две велике целине, које су даље подељене на више поглавља, са додатком списка литературе.

Први део рада говори уопштено о фузији сензора. У првом поглављу, објашњена је мотивација увођења фузије сензора у системе, као и поређење са начинима на који жива бића у природи комбинују информације добијене са својих чула.

У другом поглављу описане су различите врсте архитектура фузије сензора. Почевши од „*JDL* архитектуре“ који је најзаступљенији и најобухватнији модел фузије у примени, затим се говори о „Моделу водопада“ који је мало напреднија верзија од „*JDL* архитектуре“. „*Бојдов модел*“ уводи повратну спрегу, док „*Омнибус модел*“ детаљније објашњава све кораке фузије сензора.

У трећем поглављу се даље говори о могућим апликацијама и методама које се најчешће користе у фузији. Прво се објашњава како подаци могу бити кориштени да се изврши усредњавање, филтрирање и предикција. Описан је генералан поступак коришћења калмановог филтра при мерењима са великим бројем статистичких и системских грешака. Калманов филтар спаја вредности у сукцесивним временским интервалима и даје највећу шансу претпоставке параметра. Пошто је Калманов филтер генерализован за било какав тип података, може се користити и при сакупљању података са више различитих сензора. Поред калмановог филтра, у фузији се користе методе инференције које су такође описане у овом поглављу, које дају вероватноћу истинитости података на основу тренутних услова система и вероватноће истинитости других података. Ово је један од кључних принципа који су неизоставни у спајању више сензора. При аутономној вожњи, овај принцип се највише користи у креирању мапа попуњености и мрежа сигурности, које дају вероватноћу постојања објекта на неком пољу имагинарне мреже. На основу ових података се може креирати путања аутономног возила. На крају, у поглављу је описан и могућ начин за компензацију у случају неисправних сензора.

Други део рада говори о самој интеграцији сензора у аутономним возила. У првом поглављу овог дела говори се о различитим сензорима који се користе при аутономној вожњи као и о њиховим предностима и манама. Овде је наведен и пример интеграције камера и радара на аутономном роботу, и описано како се својства тих сензора међусобно допуњују.

У наредном поглављу је описано како се ови сензори могу користити приликом моделовања окружења око возила. Описано је на који начин су креиране виртуелне мапе на основу позиције возила и добијених мерења. Добијене мапе се могу користити при детекцији објеката и препрека, праћењу пута, и мапирању по вероватноћи. У наредним поглављима детаљније је описан начин реализације предложених апликација.

Прво се описује како се могу информације добијене са радара и камере могу искористити при добијању локација објеката у околини возила. Иако се приликом обраде једне слике са камере не може добити информација о дубини објеката, у раду је описан и предлог помоћу кога се може добити информација о дубини из праћења више слика снимљених у конзекутивним временским тренуцима.

Затим, описан је начин на који се моделује пут на основу снимљених трака, процена угла скретања и компензовање грешака. Радарски сензори у овом примеру нису кориштени, јер је једино могуће добити информацију о тракама на путу на основу визуелних сензора.

На крају, дат је математички модел за прављење мапа попуњености. Ове мапе се креирају као дискретизована апроксимација простора око возила, пратећи промену у простору и времену. Претпоставља се да се простор око возила неће драстично променити између два мерења, и на основу тога се даје вероватноћа тренутног постојања препрека на путу. У овом поглављу је дат пример рада са оваквом мапом користећи добијене информације са радара.

3. Анализа рада са кључним резултатима

Циљ мастер рада је био направити преглед тренутно актуелних начина за интеграцију камера и радара у аутономној возњи. Поред тога, приликом израде рада су постављене основе за даља истраживања на ову тему, као и имплементација (хардверска и софтверска) на већ постојеће системе.

Успешно је имплементирано паралелно скупљање информација са камере и радара. Након добијених информација, користи се један од постојећих алгоритама при њиховој обради.

4. Закључак и предлог

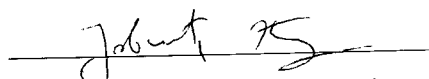
Кандидат Александар Пајовић се у свом мастер раду бавио проблематиком коришћења различитих сензора у управљачким системима аутономних возила. На систематичан начин је анализирао познате начине интеграције различитих сензорских технологија, са посебним освртом на тренутно најактуелније технологије радарске и визуелне детекције. Поред теоријских основа рад садржи и практична разматрања реализована кроз експерименте. Резултат рада је хардверско софтверска платформа на

моделу аутономног возила која ће бити коришћена при даљим истраживањима. Сва истраживања, развој и експериментисања кандидат Александар Пајовић је спровео самостално

На основу горе наведеног, имајући у виду садржај и квалитет приложеног рада, резултате и закључке до којих је кандидат у свом самосталном раду дошао, чланови Комисије предлажу Комисији за студије II степена Електротехничког факултета у Београду да рад кандидата дипл. инж. Александра Пајовића, под називом Интеграција оптичких система и радара у аутономним возилима, прихвати као мастер рад и кандидату одобри усмену одбрану.

Београд 19.08.2019.

Чланови комисије:

Др Ненад Јовичић, ванредни професор

Др Марко Барјактаровић, доцент